

Eesti, Läti ja Leedu riigikontrollide ühisaudit

Rail Balticu projekti elluviimine

Kas riikidel on Rail Balticu projekti
arendamiseks olemas rahastusplaan
ning kokku lepitud hangete
korraldamise ja lepingute haldamise
põhimõtted?

Kaire Kuldpere
auditijuht

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon
13. jaanuar 2019

Ühisaudit koostöös Läti ja Leeduga

- Koostöös Läti Riigikontrolliga on võimalik kontrollida RB Rail ASi, kes tegutseb Läti seaduste järgi.
- Ühine auditi küsimustik RB Railis toimuvate protsesside kohta:
 - hangete läbiviimine,
 - lepingute haldamine,
 - projekti rahastamine.
- Säästlikkus ja tõhusus.

Auditi metoodika:

- analüüsi projekti dokumentatsiooni, sh RB Rail ASi sisemisi kordasid;
- analüüsi 6 hanget ja lepingut;
- telliti õigusanalüüs;
- viidi läbi intervjuud.

Projektile on kulutatud ligi miljard

Lepe		Eesti		Läti		Leedu		RBR		Kokku	
	Periood	CEF	Riik	CEF	Riik	CEF	Riik	CEF	Riigid	CEF	Riigid
CEF LT	2015–2020	–	–	–	–	105,9	18,7	–	–	105,9	18,7
CEF I	2015–2020	175,4	38,1	237,5	54,2	23,4	4,8	5,9	1,1	442,2	98,2
CEF II	2016–2020	11,0	2,0	0,5	0,09	118,7	20,9	0,05	0,009	130,2	23,0
CEF III	2017–2023	1,7	0,3	3,5	0,6	94,9	16,7	10,4	1,8	110,5	19,4
Kokku		188,1	40,4	241,5	54,9	342,9	61,1	16,3	2,9	948,1	

RBRI omafinantseeringu katavad võrdselt kolm aktsionäri.

Riikide vastutuses on

- projekti tähtaegne elluviimine,
- ELi raha kasutamine,
- vajalike tööde ja teenuste hankimine (meil RB Estonia).

RB Rail vastutuses on

- projekti koordineerimine kuni raudtee valmimiseni,
- järelevalve riikide tegevuse üle (ELi toetuslepingud),
- tööde ja teenuste hankimine.

Tõhusaks elluviimiseks tuleb parandada RB projekti juhtimist, eriti muudatuste juhtimist

- Otsustusprotsessid projekti muudatuste juhtimiseks ei ole selged.
- Pole selge, kelle otsused on teiste projektiosaliste jaoks siduvad.

Soovitus:

Leppida kokku otsustusmehhanismides,
sh kes ja millistel juhtudel otsustab üleilmse projekti ajakava ja
eelarvet puudutavaid küsimusi.

Tegevuste maksumus suureneb praeguse prognoosi järgi ca 60 miljonit

Kasusaaja	Tegevuste koguarv kasusaaja kohta	CEF I	CEF I	CEF III
Eesti	27	30,0	1,6	0,1
Läti	17	26,2	-0,3	0,0
Leedu	10	-0,8	-0,0	-0,1
RBR	14	3,9	-1,5	0,0
Kogu projekt	71	59,3	-0,2	0,0

Hõlmatud on ka tegevused, mille kõik kasusaajad ühiselt ellu viivad.

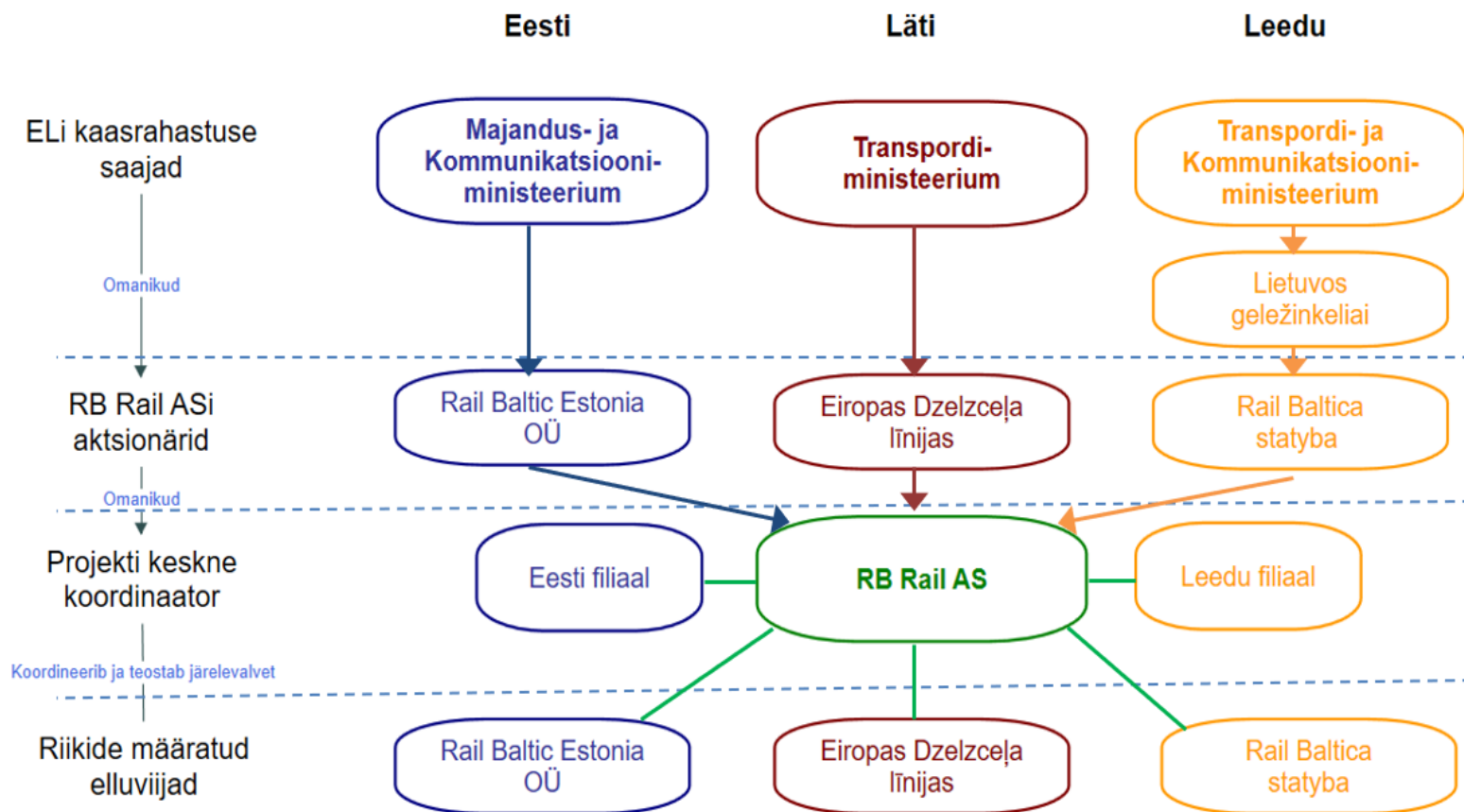
Ajakavas püsimine

- Kokkulepitud tegevuste tähtaegasid ületatakse keskmiselt 571 päeva ehk **1,5 aasta võrra**.
- RBRi hinnangul võib raudtee valmimine **lükkuda aastas** **2030**, kui tuvastatud riskid realiseeruvad.
- RBR koostab projekti elluviimise kiirendamiseks plaani.

Projekti elluviimiseks loodud struktuur võib tekitada riske, mis ohustavad projekti tõhusat elluviimist

- Erinevad arvamused huvide konflikti suhtes.
- Puudub toimiv lahendus ummikseisust väljumiseks, kui nõukogu ei suuda otsusele jõuda.
- Nõukogul palju ülesandeid.

Rail Balticu elluviimise struktuur

Soovitused

- Kasusaajad peaksid leppima kokku mehhanismides, kuidas otsusteni jõutakse.
- Aktsionärid peaksid leidma viise nõukogu töö tõhustamiseks.

Muud tähelepanekud

- Hangete korraldamise ja lepingute haldamise korrad on välja töötatud ja neid on enamasti järgitud.
- Riskid on tuvastatud, hinnatud ja prioriseeritud, kuid riskijuhtimissüsteem on väljaarendamisel.
- RB Rail AS on juurutanud kvaliteedikontrollisüsteemi, kuid aruannete kvaliteedile tuleb pöörata suuremat tähelepanu.

Soovitused

- Täiendavad protseduurid hangete ja lepingute kvaliteedi ja läbipaistvuse tagamiseks.
- Riskijuhtimissüsteem, mis hõlmab kõiki projekti elluviimise tasandeid.
- Kvaliteetsed aruanded teadlike otsuste tegemiseks ja efektiivseks järelvalveks.

Balti riigid on Rail Balticu projekti rahastamisega arvestanud riigieelarvete ja eelarvestrateegiate väljatöötamisel, kuid pikaajalised prognoosid puuduvad.

- • Riigieelarve planeerimise seadused
- Rahastusplaanid:
 - Eestis 5 aastaks,
 - Lätis 3 aastaks,
 - Leedus 3 aastaks.

Soovitused

- Prognoosida riikide pikaajalist võimekust rahastada projekti
 - ka juhul, kui projektikulud peaksid suurenema või kui Euroopa Liidu kaasrahastus peaks osutuma plaanitust väiksemaks.
- Prognoose tutvustada regulaarselt kõigi kolme riigi parlamendile.

Tasuvusanalüüsi kohased investeeringud riikide kaupa aastatel 2019–2025 (miljonit)

	CEFi rahastus- lepete kohased kulud kuni 2018	2019	2020	2021	2022	2023	Planeerimist vajavad investeeringu d
Eesti	14,1	28,8	49,0	83,0	141,3	99,7	79,6%
Läti	4,7	32,3	69	95,2	–	–	89,8%
Leedu	21,6	46,6	156,4	56,7	–	–	88,6%

Auditeeritute vastused

- Auditeeritud asutused, sh RB Rail, valdavalt nõustusid soovitustega.
- Auditeeritud asutused pakkusid välja tegevuskava soovituste elluviimiseks.
- Enamik soovitusi lubati ellu viia 2020. aasta lõpuks.